

Katarzyna Pelczarska

„Tyle wiemy o sobie, na ile nas sprawdzono” – nasz obraz własnej osoby i jego złożoność na przykładzie „Lorda Jima” Josepha Conrada

Temat: „Tyle wiemy o sobie, na ile nas sprawdzono” – nasz obraz własnej osoby i jego złożoność na przykładzie „Lorda Jima” Josepha Conrada.

Cel ogólny lekcji: uświadomienie uczniom konieczności poznawania samych siebie i ponoszenia odpowiedzialności za swoje wybory.

Cele operacyjne lekcji:

Po zajęciach uczeń potrafi:

- określić swoje silne i słabe strony,
- ma świadomość, że obraz każdego z nas jest bardzo złożony i obciążony piętnem subiektywizmu;
- zdaje sobie sprawę z tego, że wybory, których dziś dokonuje, mogą mieć duży wpływ na jego późniejsze życie.

Formy i metody:

- praca w grupach z wykorzystaniem kart OH lub (w razie ich braku) kolorowych ilustracji;
- rozmowa kierowana;
- refleksja osobista;

Środki i metody:

- karty OH lub kolorowe ilustracje
- kolorowe ilustracje lub album ze zdjęciami przedstawiający świątynię delficką;
- książka „Lord Jim” Josepha Conrada (minimum 7 sztuk, tak by każda grupa miała swoją);

Czas: 45 minut

Przebieg zajęć:

1. Czynności organizacyjne:

- powitanie uczniów
- sprawdzenie obecności

2. Rozmowa kierowana:

Wstęp: Już od starożytności człowiek dążył do tego, by poznać samego siebie. Nieprzypadkowo nad wejściem do świątyni delfickiej widniał napis: „Poznaj samego siebie”. Także dla Sokratesa, starożytnego filozofa greckiego, któremu przypisywano słowa: „Poznaj samego siebie, a stanie przed tobą otworem cały świat”¹, poznanie siebie było mądrości.

Z czego waszym zdaniem wynika to powszechne od prawieków dążenie człowieka do tego, by zgłębić prawdę o sobie? Na ile tak naprawdę znamy siebie? Czy jest to obraz pełny, prawdziwy? Czy pokrywa się z tym, jak nas widzą inni? Z czego może wynikać ta rozbieżność między tym, jak widzę siebie ja, a jak widzą mnie inni? Czy rację miała Wisława Szymborska, pisząc: „Tyle wiemy o sobie, na ile nas sprawdzono”²?, O jakich sytuacjach życiowych, granicznych możemy powiedzieć, że stanowią dla nas taki test, próbę? Czy możecie podać przykłady bohaterów literackich, którzy znaleźli się w takich sytuacjach?

3. Wprowadzenie do pracy w grupach:

Wytlumaczenie uczniom zasad korzystania z kart OH (tylko tych z ilustracjami), wyjaśnienie, iż służą one do lepszego poznania siebie i innych.

4. Praca w grupach:

- A) Klasa zostaje podzielona na siedem 4-osobowych zespołów. Każdy zespół otrzymuje po 10 losowo wybranych kart OH. Spośród nich uczniowie wybierają po trzy karty, które ich zdaniem najlepiej ich opisują, a następnie krótko uzasadniają swój wybór (0,5 min. na osobę). Można by się też pokusić (zależnie od możliwości czasowych nauczyciela) na przeprowadzenie małego eksperymentu w jednej z siedmiu grup, tj. o poproszenie pozostałych trzech uczniów, by wybrali 3 karty, które ich zdaniem najlepiej opisują ich kolegę, który przed chwilą dokonał autoprezentacji i porównanie,

¹ <http://www.aforyzmy.com.pl/czlowiek/poznaj-samego-siebie-a-stanie-przed-toba-otworem-caly-swiat>

² Wisława Szymborska, *Wołanie do Yeti*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1957.

w których miejscach obrazy te (wyobrażenie jednostki o sobie a to, jak ją widzą inni) są zbieżne, a w których się rozchodzą.

B) Następnie, by wykazać uczniom, iż na co dzień nasz obraz samych siebie jest jeszcze bardziej złożony, że nasze postrzeganie siebie jest mocno subiektywne, każdy z zespołów otrzymałby do opracowania inną z postaci z książki J. Conrada pt. „Lord Jim”. Zadaniem uczniów jest opisać (wyszukać cytaty w tekście), jak Lorda Jima postrzegała dana postać. Uczniowie, pracując nadal w tych samych grupach, próbują sformułować odpowiedź na pytanie: jak widział Jima:

1. Marlow – przyjaciel Jima,
2. Kupiec Stein – przyjaciel Marlowa,
3. Egström – pracodawca Jima,
4. Brierly – ławnik biorący udział w jego procesie,
5. francuski porucznik,
6. łotr Brown,
7. sam Jim.

Prezentacja wyników na forum. Każdy z zespołów wybiera jedną osobę (swojego reprezentanta), który relacjonuje klasie, jak dany bohater widział Jima. Po omówieniu wszystkich postaci następuje krótka dyskusja. Przykładowe pytania: Która z w/w postaci była najbliższej prawdy? Jakim człowiekiem był Jim? Czy był łotrem czy bohaterem? Czy jeden pochopny czyn może przekreślić wszystkie dobre uczynki danego człowieka? Czy Jim słusznie czuł się odpowiedzialny za śmierć syna Doramina?

5. Refleksja osobista

Na zakończenie lekcji nauczyciel prosi uczniów o zastanowienie się w myślach nad następującymi pytaniami: Jak postrzegam siebie? Czy jest to prawda o mnie? Co lub kto wpływa na mój sposób postrzegania siebie?

6. Zadanie domowe: Mój głos w sprawie Jima.